

Uz sākumlapu>Prasības iesniegšana tiesā>Starpniecība>Mediācija ES dalībvalstīs

Mediācija ES dalībvalstīs

Somija

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc nemēģināt atrisināt strīdu, izmantojot starpniecību? Tas ir alternatīvs strīdu izšķiršanas (ADR) līdzeklis, ar kura palīdzību starpnieks palīdz strīdā iesaistītajiem panākt vienošanos. Somijas valdības un tiesu praktizējošie speciālisti apzinās starpniecības priekšrocības.

Ar ko sazināties?

Sociālo lietu ministrija ir atbildīga par starpniecības pārvaldību, vadību un uzraudzību krimināllietās un noteiktās civillietās. Provinču valsts veselības iestādēm jānodrošina, ka starpniecības pakalpojumi ir pieejami un tiek atbilstoši īstenoti visās valsts daļās.

Jūs varat atrast informāciju par starpniecību tīmekļa vietnē [Valsts veselības un labklājības institūts \(THL\)](#).

Tiesas atvasinātos starpniecības pakalpojumus pārvalda apgabaltiesas. Apgabaltiesas var lemt par starpniecības uzsākšanu civiltiesiskos strīdos.

Starpniecības mērķis ir palīdzēt strīda pusēm atrast abpusēji pieņemamu risinājumu. Ar starpniecības palīdzību panāktie rezultāti tādēļ parasti drīzāk ir balstīti uz pieņemamo noteiktajos apstākļos, nevis uz stingru tiesību aktu piemērošanu. Plašāka informācija par apgabaltiesām ir pieejama

[Somijas Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē](#). Tāpat ir pieejama arī [brošūra par tiesu starpniecību](#).

Kurā jomā starpniecība ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Starpniecība tiek izmantota gan civillietās, gan arī krimināllietās.

Starpniecību visbiežāk izmanto civiltiesiskos strīdos – jo īpaši mazsvarīgākās civillietās. Tomēr visus civiltiesiskos strīdus nav jārisina, izmantojot tiesas atvasināto starpniecību. Patērētāju strīdus, piemēram, var atrisināt patērētāju konsultants un **Patērētāju sūdzību izskatīšanas padome (Consumer Complaints Board)**. Tomēr starpniecībai krimināllietās ir paredzēta īpaša procedūra.

Ar starpniecības palīdzību var risināt civillietas un strīdus, kas iesniegti izskatīšanai vispārējās piekrišanas tiesās, kā izklāstīts likumā par tiesas atvasināto starpniecību (Likums 663/2005). Tiesas atvasinātās starpniecības mērķis ir strīdā panākt izlīgumu. Tiesas atvasinātās starpniecības priekšnoteikums ir lietas piemērotība starpniecībai un tas, ka starpniecība ir atbilstoša, ņemot vērā pušu prasības. Viena vai abas strīdā iesaistītās puses var iesniegt rakstisku pieteikumu pirms vēšanās tiesā. Pieteikums jāiesniedz rakstveidā, norādot strīda priekšmetu un to, kā atšķiras pušu nostājas. Turklāt jāsniedz pamatojums, kāpēc lieta ir piemērota starpniecībai.

Samierināšanu (starpniecību) var izmantot arī civillietās, kurās vismaz viena no pusēm ir fiziska persona. Civillietas, kurās nav prasību par noziedzīga nodarījuma rezultātā radušos kaitējumu, tomēr var risināt ar starpniecības palīdzību tikai tad, ja strīds ir mazsvarīgs, ņemot vērā lietas priekšmetu un izvirzītās prasības. To, kas likumā noteikts par samierināšanu krimināllietās atbilstoši piemēro arī starpniecībai civillietās.

Samierināšanu var izmantot pusēm, kuras personīgi un labprātīgi izteikušas savu piekrišanu samierināšanai. Tām jābūt spējīgām saprast samierināšanas nozīmi un samierināšanas procesā panāktos risinājumus. Tātad pirms puses piekrīt samierināšanai, viņu tiesībām attiecībā uz samierināšanu un viņu vietai samierināšanas procesā jābūt izskaidrotām.

Nepilngadīgām personām piekrišana samierināšanai jānod personīgi. Turklāt nepilngadīgas personas līdzdalībai samierināšanā nepieciešama viņa/viņas aizbildņa vai citu likumīgo pārstāvju piekrišana. Tiesībnespējīgi pieaugušie var piedalīties samierināšanā, ja viņi saprot lietas nozīmi un dod personīgu piekrišanu procesam.

Samierināšanu var izmantot noziegumiem, kas novērtēti kā atbilstoši samierināšanai, ņemot vērā nodarījuma raksturu un metodi, saistību starp aizdomās turamo un cietušo, kā arī citus jautājumus, kas saistīti ar noziegumu kopumā. Attiecībā uz noziegumiem, kuros iesaistīti nepilngadīgi cietušie, nedrīkst izmantot samierināšanu, ja cietušajam nozieguma rakstura dēļ vai viņa/viņas vecuma dēļ nepieciešama īpaša aizsardzība.

Starpniecības iestādes saņem starpniecības pieprasījumus un starpniecības procesā sadarbojas ar dažādām citām iestādēm. Katra starpniecības lieta tiek uzticēta brīvprātīgam starpniekam, kuru izvēlas profesionāļi, kas strādā starpniecības iestādē. Starpnieki uzņemas starpniecības lietas un ar tām saistītos praktiskos uzdevumus sadarbībā ar starpniecības iestādi. Iestādes darbinieki vada un uzrauga starpnieku darbu.

Vai ir jāievēro kādi īpaši noteikumi?

Krimināllietās samierināšana var notikt tikai starp pusēm, kuras personīgi un labprātīgi izteikušas savu piekrišanu samierināšanai, un tām jābūt spējīgām saprast samierināšanas nozīmi un samierināšanas procesā panāktos risinājumus. Civillietās (tiesas atvasinātā starpniecība), starpniecības uzsākšanai nepieciešama visu pušu piekrišana.

Somijā ir starpnieku ētikas valsts kodekss un starpnieku ētikas kodeksi attiecīgās jomās (piemēram, atbilstoši specializācijas jomām – starpnieki ģimenes tiesību, medicīnas, celtniecības jomā).

Informācija un mācības

Brošūra par tiesas atvasināto starpniecību ir pieejama [Somijas Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē](#).

Valsts veselības un labklājības institūts (THL) starpniekiem organizē mācības.

Institūts vāc arī statistisko informāciju par starpniecību krimināllietās un civillietās, uzrauga un veic pētījumus par starpniecības darbībām un koordinē attīstības centienus šajā jomā. Šo darbu atbalsta **Konsultatīvā padome starpniecībai krimināllietās un civillietās (Advisory Board on Mediation in Criminal and Civil Cases)**.

Kādas ir starpniecības izmaksas?

Starpniecība krimināllietās ir bezmaksas pakalpojums. Tas ļauj noziegumā cietušajam un likumpārkāpējam tikt ar objektīva starpnieka palīdzību, lai apspriestu cietušajam nodarīto morālo un materiālo kaitējumu un vienotos par kaitējuma kompensācijas līdzekļiem. (Likums 1016/2005).

Starpniecība attiecīgajām pusēm rada mazākas izmaksas nekā tiesāšanās. Katra puse apmaksā tikai savas izmaksas un tai nav jāsedz oponenta izmaksas.

Ja puses vēlas, tās var nolīgt juriskonsultu. Puse var arī lūgt juridisko palīdzību juridiskās palīdzības birojā.

Tiesu starpniecībā kā starpnieks darbojas apgabaltiesas tiesnesis. Starpniecība strīdos ir viens no tiesneša parastajiem uzdevumiem. Ja lietā nepieciešamas īpašas zināšanas kādā jomā, starpnieks ar pušu piekrišanu var nolīgt palīgu, kura honorāru apmaksā puses.

Par tiesu starpniecību tiek iekasēta maksa tāpat kā par visām citām lietām, ko izskata tiesa.

Vai iespējams nodrošināt ar starpniecības palīdzību panāktu izlīgumu izpildi?

Direktīva 2008/52/EK ļauj strīdā iesaistītajiem lūgt, lai ar starpniecības palīdzību panāktā rakstiska izlīguma saturu atzīst par izpildāmu. Dalībvalstis dara zināmas Komisijai tās tiesas un citas iestādes, kas ir kompetentas pieņemt šādus lūgumus.

Somija vēl šo informāciju nav paziņojusi.

Saites

[brošūra par tiesu starpniecību, Tīmekļa vietne par starpniecību \(Valsts veselības un labklājības institūts \(THL\)\)](#)

Lapa atjaunināta: 19/05/2024

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.